ఫిర్యాదు

[కథానిక]

శ్రీ కర్రా చంద్రశేఖరశాస్త్రి

పట్నవాసపు పెద్దస్కూలునుంచి పల్లెటూరు మిడిలు స్కూలుకి బదిలీ అయినట్లు కాగితం వచ్చింది చక్రపాణికి. ఇది మరియొకరికి ప్రాముఖ్యం ఇవ్వడంకోసం చేయబడిందా, లేక తనలో ఏదైనా లోటుండడంవల్ల చేయబడిందా అని మొదట తటపటాయించాడు. కాని తక్షణం నెలరోజులు సెలవుపెట్టి ఆఫీసుకి వెళ్లి ఆ యార్డరు రద్దుచేయించుకోడంకోసం నిశ్చయించాడు. భార్య కింకో పదిహేనురోజులుపిమ్మట పురుడువచ్చే రోజులు. అందుచేత మొదటిఫారం చదువుతున్న కుమార్తెను, భార్యను పుట్టింటికి పంపించేశాడు. తాను తిన్నగా ఆఫీసుకి వెళ్లి వాళ్ళనూ వీళ్లనూ పట్టుకొని తన బదిలీని రద్దుచేయించుకోడంకోసం విశ్వప్రయత్నం చేశాడు. కాని 'వేసిన ఆర్డరు మరల వెంటనే రద్దు చేయుటకు వీలులేదు, కొన్నాళ్లు అమలుజరగాలి' అన్నారు అధికారులు. చేసేదేమీ లేక సెలవనంతరం సామాను పట్టించుకొని ఆ పల్లెటూరు వెళ్లి జాయినయినాడు. అక్కడికి భార్యపుట్టినిల్లు సరిగా రెండున్నర మైళ్లుంది. రోజూ ఆ వూరునుంచి ఈ స్కూలుకి వచ్చి చదువుకొనే కుర్రాళ్లు చాలామంది ఉన్నారు. తాను వొంటరిగా ఓ చిన్నయిల్లు తీసికొని అందులో మకాం పెట్టాడు. అది శుద్ధపల్లెటూరు. హోటలులేదు సరికదా, తనకు వండిపెట్టే దిక్కుకూడా లేకపోవడంచేత చేయి కాల్చుకోవడం తప్పనిసరి అయింది. ఒక శనాదివారాల్లో వచ్చినప్పుడు భార్య గడ్డం పట్టుకొని బతిమాలింది. "సామానంతా బండిమీద పడేసి మాయింటికి వచ్చేయండి. ఇంతా చేస్తే రెండున్నరమైళ్లేకదా దూరం, ఆ మాత్రం నడవలేకపోతారా? అంతగా నడవలేకపోతే యీ నాలుగుమాసాల్లోనూ తీర్చుకొనే పద్ధతిమీద అప్పుచేసి ఓ సైకిలుకొయ్య కొనుక్కోండి. ఏదో ఆ చారూ మెతుకులూ తొమ్మిదిగంటలకి మా ముసలమ్మ ఉడకేస్తుంది. పిల్లా మీరూకూడా ఇక్కణ్ణుంచే వెళ్లవచ్చు. ఇంటద్దీ తప్పుతుంది. మీకు చేయికాల్చుకోడమూ తప్పుతుంది." అని. అయితే చక్రపాణికిదేం నచ్చలేదు. తను కాస్తోకూస్తో సంపాదించుకుంటూ అత్తవారింట పడి తినడం బాగుండదనిపించిందాతని మనస్సుకి. చివరికి తానొక్కడే ఆ పల్లెటూరులోనే ఉండి వండుకుతినడానికే నిశ్చయించాడు. పిల్లవాడు శాంతినక్షత్రంలో పుట్టడంవల్ల నీడ చూచుకొనేవరకు అత్తవారిల్లు తొక్కడానికే వీలులేకపోయిందికూడాను. తన తల్లి రామేశ్వరంనుంచి ఇంకా రాకపోవడంవల్ల మూడోనెలవరకు నీడచూచుకొందుకు వీలులేకపోయింది.

పద్మకి పదకొండో యేడు. చురుకుచక్కదనాలు గల పిల్ల. మనస్సులో ఏ ఉన్నతాశయం లేకపోయినా కాలక్షేపంకోసం ఈ చదువులో ప్రవేశపెట్టాడు తండ్రి ఆ బస్తీలో ఉన్న రోజులలో. బస్తీలో ఉన్నప్పుడు తోటిచెలికత్తెలతోటి చెంగుచెంగున నడుస్తూ పెద్దస్కూలుకి వెళ్ళడం సరదాయే అనిపించింది పద్మకి. అవాంతరంగా తన తండ్రికి పల్లెలో ఉన్న మిడిలుస్కూలుకి బదిలీకావడంతో కొంత ఉత్సాహం తగ్గినా చదువుమాత్రం మానతలచుకోలేదు. అయినా పట్నంనుంచి వచ్చేప్పుడు "నేను సీతగారింట్లో ఉండి ఈ వూళ్ళోనే చదువుకుంటాను, సీతకూడా నన్ను వెళ్లవద్దని పట్టుపడుతోంది" అని పరాధీనపు బాధ్యత తెలియని దృష్టితో తండ్రిని వేడుకొంది. తండ్రి ఒప్పుకోలేదు.

కొత్తమేష్టారుని చూసి మురిసిపోతున్నారు పిల్లలంతా. వీధివంట నడుస్తోంటే "ఆయనే మా కొత్తమేష్టారు. చాలా మంచివారు. పద్యాలు బాగా పాడు

తారు" అని ప్రచారంకూడ సాగించ మొదలు పెట్టారు. దీనికి కారణంకూడా లేకపోలేదు. ప్రధానకారణం తాను చెప్పదలచుకొన్న పాఠాన్ని అరగంటలో ముగించి ఏదో పుస్తకంలోని ఒకఘట్టం యెత్తుకొని శ్రావ్యంగా వాళ్ల కర్థమయే విరుపులతో పద్యాలు చదివి కుర్రాళ్ళ బడలికను పారతోలడమే. చూడ్డానికి శాంతుడులాగే కనిపిస్తాడు. కాని కొంచెం పట్టుదల మనిషి. కాని ప్రతీకుర్రాడూ ఆమేష్టారి క్లాసుకోసం తహతహపడేవాడు. కొత్తలో కుర్రాళ్ల ఆకర్షణకోసం పద్యాలూ అవీ చదివినా మెల్లి మెల్లిగా ఆ కార్యక్రమం సడలిస్తూ పాఠాలమీద దృష్టిని కేంద్రీకరింపసాగాడు. ఇది కుర్రాళ్లకి కొంచెం కష్టమే అనిపించింది. కాని మధ్యమధ్య ఏరోజయినా ఏదోఘట్టం యెత్తుకొని పద్యాలు చదవడం ప్రారంభించాడా, లోపల్నించి వెల్లగించుకొనివచ్చేది విశ్వాసం కుర్రాళ్ళకి. ఒకటికనో దాహానికనో చెర తప్పించుకొనివచ్చిన కుర్రాళ్ళారోజున ఈయన క్లాసుకిటికీలవద్ద నిలబడిపోయేవారు.

ప్రతీసోమవారం ఆ స్కూలులో ఏదో ఒక క్లాసుకి హిష్టరీపరీక్ష పెట్టుతారు హిష్టరీమాష్టరుగారు. ఆరోజు సోమవారం. మొదటిఫారాని కారోజున వంతు ప్రకారం పరీక్షరోజు. జవాబులు సరిగా చెప్పకపోతే కొడతానని భయపెడుతూ ఉండడంచేత కొంతమంది దొంగసెలవులు వ్రాసిపంపి క్లాసు ఎగకొట్టారు. మధ్యాహ్నం మూడోగంటకొట్టడంతోటే అచ్చాఫీసులోని గదులపెట్టెలో అక్షరపుముక్కలు పోగుబడినట్లు ఎవరి క్లాసులకి వాళ్లు వెళ్లిపోయారు. మధ్యాహ్నం భోజనాలకి ఇళ్లకు వెళ్లిన కుర్రాళ్ళు, వాన వెలిసినతరువాత చూరునుంచి ఒక్కొక్కబొట్టే జారిపడినట్లు, ఒక్కొక్కరే వచ్చి క్లాసులకి చేరుకుంటున్నారు. నిలబడ్డవాళ్లనందరినీ కూర్చోమని సంజ్ఞచేసి డ్రాయరులోని బెత్తం తీసి కుడిచేత్తోటీ, పాఠ్యగ్రంథం మరొకచేత్తోటీ పట్టుకొని కుర్చీలోంచి లేచారు హిష్టరీమాష్టారు. వెడ్డగీసిన నుయ్యిలాగ కుర్రాళ్లకి గుండెలు ఓసారి తొళుక్కుతొళుక్కు మన్నాయి. క్లాసు పలచపలచగా ఉండడంచేత కుర్రవాళ్ల ముఖాలు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. బిక్కముఖం వేసుకొని కూర్చున్న ఓ కుర్రవాడిదగ్గరకు వెళ్లి రెండుమూడు ప్రశ్నలు వేశారు. కుర్రవాడు దిక్కులు చూడసాగాడు. లాల్చీచెయ్యి పుస్తకాని కడ్డుపడుతూంటే బెత్తం ఉన్న చేత్తో సర్దుకోబోయేసరికి గతుక్కుమన్నాడు కుర్రాడు కొట్టబోతున్నారనుకొని. కిటికీ పక్కనుంచి చిన్నస్కూలుకి వెడుతూ కుర్రవాడొకడు "వాటీజ్ దిస్ వంకాయ్‌పుల్స్"అని అరిచి పారిపోయాడు. క్లాసంతా ఓసారి కిలకిలమన్నారు. మేష్టారు ఓసారి ఉరిమిచూచేసరికి స్విచ్చి వేసినట్లు సద్దుమణిగిపోయారు. అదేమాదిరిగా ఇంకొకటి రెండు బిక్కముఖాలదగ్గరకు వెళ్ళి ప్రశ్నించారు. మూడోవాడినుంచి జవాబులు సరిగా రాకపోగా చురుకుచురుక్కన రెండు దెబ్బలు తగిల్చారు మేష్టారు. పద్మదగ్గరకు వచ్చి మరొకరకం ప్రశ్న వేశారు. పరుగుపరుగున వచ్చినా ఆలస్యమయిపోవడంచేత ముఖమంతా చెమటబిందువులు ఇంకా ఆగలేదు పద్మకి. పరికిణీ చెంగుతో ముఖమోసారి తుడుచుకొని "ఇది కొత్తగా చెప్పిన పాఠం-నాకు రాలే"దంది పద్మ. "శని ఆదివారాల్లో ఏంచేస్తున్నా"వని ఓదెబ్బ, తప్పించుకోపోయినందుకల్ల ఇంకోదెబ్బ కొట్టారు. అంతమందిలోనూ కొట్టినందుకు ముఖం అటు తిప్పుకొని వెక్కివెక్కి యేడ్చిం దాపిల్ల. క్లాసంతా ఓసారి గుసగుసలుపోయారు.

విశాలమ్మ చాకలవాణ్ని తొందరబెట్టి పిల్లకో మూడుజతలూ, భర్తకో మూడుజతలూ బట్టలు తెప్పించి సూటుకేసులో సర్ది పాలేరుచేత స్కూలుకి పంపింది. ఇంకొక పిరియడు ఉందనగా సూటుకేసు పట్టుకొని వచ్చిన పాలేరుని చూచి చక్రపాణి ప్రధానోపాధ్యాయునివద్దకు వెళ్ళి, తాను మేనకోడలు పెళ్ళికి వెళ్లవలసియున్నట్లు మనవిచేసి ఆ నాలుగురోజులకి సెలవు దరఖాస్తు దాఖలు చేసుకొని సెలవుతీసుకొని బసకు వచ్చేశాడు. తండ్రి వెళ్లడం కిటికీలోంచి చూచి తనుకూడా తనను ఈ స్కూలులో చేర్పించిన మేనమామ వ్రాసిచ్చిన సెలవు దరఖాస్తును క్లాసుమేష్టారి కిచ్చి తండ్రిబసకు వచ్చేసింది. బండి సిద్ధంగానే ఉండడంచేత ప్రయాణమై వెళ్ళిపోయాడు పిల్లను తీసుకొని చక్రపాణి.

సాయంకాలం స్కూలు విడిచిపెట్టారు. కారు కూతలు, ఈలలు, కేకలు, పేరులు పెట్టి పిలవడం మొదలైన కోలాహలంతో ఈవల బడ్డారు బోనుల లోంచి పిల్లలు. పొరుగూరిపిల్లలు అహమహమికగా పరుగులు పుచ్చుకొని ఇళ్లకు పోయారు. మాష్టారిచే దెబ్బలు తిన్న కుర్రవాళ్లిద్దరుముగ్గురు పరుగుపరుగున మహాలక్ష్మమ్మగారింటికి పోయి అడ్డాలలో బిడ్డని పెట్టుకొని కూర్చున్న విశాలమ్మగారితో "మీ అమ్మాయిని ఇవాళ హిష్టరీమాష్టారు కొట్టారండీ" అని ఒకడు, "నడ్డిమీద బాదేశాడండీ" అని యింకొకడు, "గంట గంటల్లా వెక్కివెక్కి యేడుస్తూనేఉందండీ" అని మరియొకడూ సాయంపట్టి చెప్పేసి చంకలుకొట్టుకొంటూ పారిపోయారు. ఉత్తరోత్తరబలీయాలైన ఆ ముగ్గురూ చెప్పిన మాటలతో తల్లి ప్రాణం ఉసూరుమంది. "ఆడపిల్లని అల్లా కొట్టుకుంటారా ఎక్కడేనా, పోయే కాలం" అని బుగ్గలు నొక్కుకొంటూ సావిట్లోంచి వంటింట్లోకి వెళ్లి పోయింది ముసలమ్మ. పిల్లవాణ్ని మంచంమీద పడుకోబెట్టి పక్కయింటి కాలంగుమాస్తాగారింటికి వెళ్లి జరిగిన సంగతంతా గుడ్లనీళ్లు అణచుకొంటూ వెళ్లబోసుకొంది విశాలమ్మ. ఇంతలోకే గుమాస్తాగారబ్బాయి ఇంట్లోంచి దూసుకొనివచ్చి "నాన్నా! గట్టిగా కొట్టారోయి పాపం, ఆ అమ్మాయిని. ముఖం అటు తిప్పుకొని చాలాసేపు ఏడ్చింది పాపం" అని ఆ అగ్గిమీద కాస్త గుగ్గిలం చల్లాడు. "మీ అబ్బాయికీకూడా తగిలింది లెండి ఇవాళ, అంచేత అల్లా చెప్పుతున్నాడు" అన్నాడు కిటికీదగ్గర నిలబడ్డ ఓ పెద్దమనిషిపిల్లాడు. గుమాస్తాకికూడా కొంచెం మనస్సు చివుక్కుమనగానే "అయితే పైవాళ్లకి ఫిర్యాదు చేయమంటారా" అని అడిగాడు. అవునన్నట్టు తలవూపింది విశాలమ్మ. గుమాస్తా తక్షణం కాగితం, కలం తీసుకొని తనకున్న ప్రావీణ్యంతో అధికారులకో అర్జీ వ్రాసిపెట్టి క్రింద స్థలం చూపించి సంతకం చేయమన్నాడు విశాలమ్మని. కిందటిమాటు పురిటికి భర్త పంపే మనియార్డరులు అందుకోడంకోసం దిద్దుకొన్న అక్షరాలతో సంతకం పెట్టింది విశాలమ్మ. "మిగతా కార్యక్రమం నే నడిపిస్తాలెండి, మీరు వెళ్లండి" అని ఆమెను ఓదార్చిపంపాడు గుమాస్తా.

ఆడమనిషిసంతకంతో ఆడపిల్లను కొట్టినట్టు వచ్చిన ఆ అర్జీని రెండుమూడుసార్లు చదివి ప్రెసిడెంటుగారు ఈ ఫిర్యాదును విచారణచేయవలసిందిగా ఆ ఫిర్కామెంబరుకా కాగితాన్ని తక్షణం రవానా చేశారు. ఆఫిర్కామెంబర్కు కాకాగితం శనివారం అందింది. తనను విచారణచేయమన్నందుకు కొంచెం పొంగిపోయాడాయన. ఉద్యోగం ఊడతీయిస్తానని బెదిరించి కొంచెం యేడిపించవచ్చునుకదా అని ఓసారీ, ఇంటిచుట్టూ ఆ మేష్టారుని పదిసార్లైనా తిప్పించాలని మరోసారీ మనస్సులో అల్లుకున్నాడా మెంబరు. కాని మర్నాడాదివారం అయినందుకు చాలా విసుక్కున్నాడు.

ఆరోజు సోమవారం. ఫిర్కామెంబరు ప్రొద్దుటి నుంచీ ఏదో పరధ్యానంగానే కాలకృత్యాలన్నీ నిర్వర్తించుకొని రెవిన్యూ ఆఫీసరుగారికి ఈ రోజు తన డ్యూటీని ఉదహరిస్తూ 'జీప్' ను ఒకసారి పంపవలసిందిగా ప్రార్థిస్తూ వ్రాసి తన మనిషిద్వారా పంపారు.

పదకొండుగంట లయింది. రెవిన్యూ ఆఫీసరు పంపిన కారు వచ్చి గుమ్మంలో ఆగి కూతకూసింది. అద్దంముందు నిలుచుని మెడకు టై కట్టుకుంటున్న మెంబరుగారు హడావిడిగా తనపని ముగించి వచ్చి కారులో కూర్చున్నారు. ఊడిపోయే తలపాగాని సర్దుకుని హడావిడిగా వచ్చి డ్రైవరుపక్కని కూర్చున్నాడు ఇంట్లో పనిచేసే మనిషి. కారు వెళ్లి పోయింది.

పెళ్లికివెళ్లిన చక్రపాణి పిల్లలతో సహా సరిగా స్కూలు ఎదుటే దిగాడు బస్సు. ఎవరిక్లాసులికి వాళ్లు వెళ్లిపోయారు. అంతలో 'జీప్' ఓకూత కూసి స్కూలు గుమ్మందగ్గిర ఆగింది. జనమంతా ఓసారి కిటికీలలోంచీ గుమ్మాలలోంచీ తొంగిచూచారు. నెత్తిమీద దొరటోపీతో ఓమనిషి కారులోంచి దిగాడు. వెనకాల బంట్రోతులా ఉన్న ఓమనిషి దొరగారి సంచీ చేత్తో పట్టుకొని దిగాడు. 'డీయీఓగారు' అంటూ కుర్రవాళ్లు గుసగుసలు ప్రారంభించారు. ఉపాధ్యాయులు 'ఉస్సు'మని ఆ సంచలనాన్ని అంతా ఆపి నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నారు. బీరువామీది దవాలు తీసి మెళ్లోతగు

ల్చుకున్నాడు స్కూలుబంట్రోతు. కండువా సర్దుకొని ప్రధానోపాధ్యాయులు దొరగారికి స్వాగతం చెప్పారు. దొరగారు కుర్చీలో కూర్చోకుండానే వరండామీద నుంచీ ప్రతీక్లాసూ చూచుకుంటూ వెడుతున్నారు. ప్రధానోపాధ్యాయులు ప్రతిక్లాసునుగూర్చీ కొంత ముచ్చటిస్తూ దొరగారి ననుసరిస్తున్నారు. నంచీతో కూడ దొరగారి మనిషి వెంటాడుతున్నాడు. ముందుకి సాగిపోతూంటే వెనుకనున్న ఉపాధ్యాయులు స్కూలు బంట్రోతుని 'ఎవర'న్నట్టుగా చేయి ఊపారు. బంట్రోతు పెదవి విరిచాడు. విరిచి, డ్రైవరుని అడిగి చూచాడు. డ్రైవరు "ఈ దొరగారిని ఎక్కడో అయి దారుసార్లు చూచానుకాని ఎవరో తెలియ"దన్నాడు. అజ్ఞాతంగా అంతా కళవళపడుతున్నారు. ఎంత ఊహించుకున్నా ఎవ్వరికీ ఏమీ తట్టడంలేదు. తిన్నగా ఆఫీసు గదిలోకి వచ్చేసి ప్రధానోపాధ్యాయులు చూపిన కుర్చీలో కూర్చుని దొరగారు "హిష్టరీమాష్టరిని ఓసారి పిలిపించండి" అన్నారు దక్షిణాది పలుకుబడితో. ప్రక్కనే ఉన్న బంట్రోతుకేసి చూచారు ప్రధానోపాధ్యాయులు. బంట్రోతు వెళ్లి ఆ మేష్టారిని తీసుకు వచ్చాడు. దొరగారోసారి ఆ మేష్టారిని హోదాతో ఎగా దిగా చూచి కోటుజేబులోని అర్జీని తీసి ఓసారి చదివినట్టు నటించి ఆ కాగితాన్ని ప్రధానోపాధ్యాయుల కందిచ్చారు. రెండుచేతులతో ఆకాగితాన్ని స్వీకరించి ఆమూలాగ్రంగా కంగారుగా చదివేసి దృష్టిని హిష్టరీమాష్టారుమీద ప్రసరింపజేశారు. నిర్విణ్ణుడౌతున్నాడు హిష్టరీమాష్టారు. "ఆపిల్లనుకూడా పిలిపించండి" అన్నారు దొరగారు. బంట్రోతుకి సూచించి ఆపిల్లను తీసుకురమ్మన్నారు ప్రధానోపాధ్యాయులు. పద్మవచ్చి ఓపక్కగా నిలబడి అందరినీ పరకాయించి హిష్టరీమాష్టారికేసి చూచింది. పైగా నవ్వబోయింది. మాష్టారు వాల్చిఉన్న చేత్తో 'ఊరుకో' అన్నట్టుగా నివారించారు.

ప్రధానోపా:—అమ్మాయి! ఈ మేష్టారు నిన్నెప్పుడు కొట్టారు?

పద్మ:—(మాట్లాడలేదు)

దొరగారు:—చెప్పమ్మా! భయం లేదు.

పద్మ:—నన్ను వారెప్పుడూ కొట్టలేదండీ.

దొర:—భయపడి నిజాన్ని కప్పిపుచ్చుతున్నావు. భయంలేదు చెప్పు.

పద్మ:—నన్నిమధ్య నెప్పుడూ కొట్టిన జ్ఞాపకం లేదండీ.

దొర:—ఏమయ్యా! ఏవూరు మీది?

హిష్టరీ:—(చెప్పాడు)

దొర:—నీ పేరు?

హిష్టరీ:—(చెప్పాడు)

దొర:—ఈ అమ్మాయిని ఎప్పుడు, ఎందుకోసం కొట్టావు?

పద్మ భయంతో పోలీసు ఇనస్పెక్టరును చూచినట్టు దొరగారికేసి చూచి మాష్టారికేసి చూచింది. హిష్టరీమాష్టారు ఆమెదృష్టికి శిక్షింపబడే నిర్దోషిలా కనబడ్డాడు. లోపల్నుంచి ఉబికివస్తోంది దుఃఖం. ప్రధానోపాధ్యాయులను చూచి సంకోచపడి ఆపుకోబోయింది దుఃఖాన్ని. ఆగలేదు. కట్టతెగింది ప్రవాహానికి. దొరగారికి జవాబు చెప్పబోతున్న హిష్టరీ మాష్టార్ని పద్మ, "నాన్నా!" అంటూ బావురుమని చేతులు చుట్టేసి కౌగలించుకొంది. దొరగారూ, ప్రధానోపాధ్యాయులూ నిర్ఘాంతపోయి చూస్తున్నారు. "మీ అమ్మాయి గారేంటండి?" అన్నాడు స్కూలు బంట్రోతు. దొరగారూ, ప్రధానోపాధ్యాయులూ బంట్రోతు వేసిన ప్రశ్నకేసి ఆదుర్దాగా చూచి తక్షణమే హిష్టరీమాష్టారువైపుకి తమకు తెలియకుండానే ముఖాలు తిప్పారు.

హిష్టరీ:—(హెడ్మాష్టరుకేసి చూస్తూ) ఈ అమ్మాయి మా అమ్మాయేనండి, మీరెవ్వరూ ఎరుగరు కాబోలు.

అన్నాడు చిన్న నవ్వు నవ్వుతూ.